

Lovforslag nr. L 64. Fremsat den 22. oktober 1981 af Bjørn Poulsen (SF), Rahbæk Møller (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om beskyttelse af bier

§ 1

I lov om beskyttelse af bier, jfr. lovbe- kendtgørelse nr. 17 af 22. januar 1960, fore- tages følgende ændringer.

1. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Landbrugsministeren fastsætter, hvilke midler der skal anses som farlige for bier og andre bestøvende insekter, og lader udarbejde en særlig klassificering for giftig- hed for bier og andre bestøvende insekter. For præparater, hvori disse midler indgår, og som normalt anvendes over planter, buske og træer på friland, foreskriver ministeren et advarselmærke og en klassificeringsbeteg- nelse, hvormed pakningerne med disse præ- parater skal være forsynet.«

2. I § 2, stk. 1, nr. 2, 1. pkt., ændres »kom- munalbestyrelsen« til: »binævnet«.

3. I § 2, stk. 2, ændres »de i stk. 1« til: »det i stk. 1, nr. 1,«.

4. Efter § 2, stk. 2, indsættes som nyt styk- ke:

»Stk. 3. Undladelse af at efterkomme det i stk. 1, nr. 2, omhandlede påbud kan kun ved sprøjtninger efter denne lovs § 4 medføre nedsættelse eller bortfald af erstatning, og kun såfremt undladelsen findes at have be- tydning for skadens indtræden eller om- fang.«

5. § 3 ophæves.

6. I § 4, stk. 1, 1. pkt., ændres »De i § 1 om- handlede bestemmelser om erstatningsan-

svar« til: »De i § 17 a omhandlede bestem- melser om bødestraf«,

7. § 5, stk. 1, affattes således:

»En biavler, der agter at søge sig tilkendt erstatning for forgiftningsskade på sin avl, skal derom rette skriftlig henvendelse til for- manden for binævnet i den amtskommune, hvor de skaderamte bistader henstår.«

8. § 5, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Begæringen skal så vidt muligt fremsættes inden 24 timer efter, at skaden er blevet biejerens bekendt.«

9. § 5, stk. 3, ophæves.

10. I § 5, stk. 4, 1. pkt., ændres »stk. 1-3« til: »stk. 1-2«.

11. § 6 affattes således:

»§ 6. Binævnet, der består af tre medlem- mer, nedsættes af amtskommunen efter ind- stilling fra henholdsvis amtets miljøforvalt- ning, de lokale biavlerforeninger og de loka- le landøkonomiske foreninger.«

12. § 7, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

13. § 7, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Til vurderingsforretningen indkal- des ved anbefalet brev, stævningsmand eller ved anden bevislig måde skadelidte samt så vidt muligt ejeren (brugeren) af det areal, eventuelt ejerne (brugeren) af de arealer, som ud fra blandt andet sprøjtebøgerne må anta- ges at have forvoldt skaden, samt den per- son, der af indklagede, jfr. § 8, er oplyst at

have udført giftspredningen som led i sit erhverv.«

14. I § 8 ændres »§ 5« til: »§ 7, stk. 2«.

15. § 9 ophæves.

16. I § 12, stk. 1, 1. pkt., udgår », eventuelt med de sagkyndiges bistand,«.

17. I § 13, stk. 1, 1. pkt., ændres »eller den efter § 9 tilkaldte autoriserede tilsynsmand« til: »eller den af de lokale biavlerforeninger indstillede vurderingsmand«.

18. Efter § 13 indsættes som ny paragraf:

»§ 13 a. Frøavlere, der har lidt skade på grund af manglende bestøvning som følge af biforgiftningsskader, kan af binævnet tilkendes erstatning fra skadevolderen.

Stk. 2. Skadeanmeldelsen og binævnsbehandlingen skal ske i overensstemmelse med denne lovs §§ 5-10 og § 12, stk. 1.«

19. Efter § 15 indsættes som ny paragraf:

»§ 15 a. Såfremt binævnet ikke finder det godtgjort, hvem der har forvoldt en konstateret skade, eller hvis en tilkendt skade forgæves er søgt inddrevet hos den eller de skadesansvarlige, udredes den tilmålte erstatning af staten.«

20. § 16, stk. 1, affattes således:

»Vurderingsmændenes fastsættelse efter §§ 10 og 13 a af erstatning for skade på bifamilier eller frøafgrøder foretages efter normaltakster fastsat af landbrugsministeren. Bitaksterne skal indebære, at der er totalskade, når trækbiene er dræbt, og at der er mulighed for en skadesopgørelse næste år.«

21. Efter § 17 indsættes som ny paragraf:

»§ 17 a. Der indføres forbud mod overblomstrende planter (kulturplanter, ukrudt eller andre planter) at sprede eller lade sprede giftmidler, der er farlige for bier eller andre bestøvende insekter.

Stk. 2. Enhver, der overtræder eller forsøger at overtræde det i stk. 1 omhandlede forbud, straffes med bøde.«

22. Efter § 18 indsættes som ny paragraf:

»§ 18 a. Landbrugsministeren bemyndiges til i hvert finansår at anvende indtil 100.000 kr. til oplysning om denne lovs bestemmelser og om, hvorledes biforgiftninger opstår og undgås. De årlige beløb bevilges på finansloven.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1982.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Nærværende lovforslag er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1980-81 fremsat forslag, se Folketingsstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 9389 og 11637 samt tillæg A sp. 4727.

Dansk biavl er et truet erhverv. Specialiseringen og monokulturerne i jordbruget og i skovbruget samt angrebene på den vilde flora (f. eks. fældninger af de vilde hegn, slåningerne af grøftekanterne) formindsker fødereserverne for bierne uden for det egentlige træk. Myriader af nye kemiske bekæmpelsesmidler og -metoder må endvidere nødvendigvis true biavlens, og desuden er konsekvensundersøgelser og vejledning ofte forhastede og lemfødelige. Endelig er den enkeltes giftnvendelse af og til præget af uagtsomhed. Heller ikke avlernes økonomiske overskud er videre sikkert eller stort.

Imidlertid er den økonomiske værdi af biavlens i Danmark ikke kun et spørgsmål om den enkelte avlers honningudbytte. Bestøvningsarbejdet resulterer i høj grad også hvert år i en samfundsmæssig værdi. Alene for frø- og frugtavlerne kan merudbyttet anslås til mange hundrede millioner kroner, og den fremover ønskelige rapsdyrkning fordrer flere bifamiler. Dertil kommer bestøvningen i private haver, grøftekanter, uopdyrkede arealer osv., som sikrer mange blomstrende planter og frø og frugter til en rig fauna, bl. a. en fuglebestand, som er et væsentlig led i bekæmpelsen af skadeinsekter.

Rimelige kår for biavlens er derfor et samfundsanliggende. Nærværende lovforslag søger at rette en række utidssvarende eller urimelige bestemmelser for dermed at bidrage til sikring af dansk biavl.

De »vilde« bestøvende insekter, der ligeledes er af stor økonomisk og økologisk værdi, men hvis eksistens er truet af de ovennævnte udviklingstræk, søges samtidig beskyttet ved det generelle forbud mod sprøjtning med farlige giftmidler over åben blomst. Endelig lovfæstes frøavlernes ret til at få tilkendt erstatning for tab af afgrøder ved biforgiftningsskader.

63 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Den nuværende generelle (humane) giftighedsklassificering er ikke nødvendigvis dækkende for bier. Det foreslås derfor at få disse forhold undersøgt, resulterende i en særlig klassificering over midlernes farlighed for bier og andre bestøvende insekter og med dertil hørende anvendelsesforskrifter.

Til nr. 2

For at forenkle sagsgangen foreslås det at samle hele administrationen af bibeskyttelsesloven hos det amtslige binævn.

Til nr. 3

Konsekvensændring (som følge af nr. 4).

Til nr. 4

Eftersom undladelse af at anmelde bistader i flere tilfælde har medført afvisning af erstatningskrav, foreslås det præciseret, at det kun er ved § 4-sprøjtninger, afvisning helt eller delvis kan komme på tale.

Til nr. 5

Denne undtagelsesbestemmelse synes ikke at have grundlag i de indhøstede erfaringer, hvorfor den foreslås ophævet.

Til nr. 6

I overensstemmelse med nødretsparagraffen i borgerlig straffelov skal det i § 17 a omhandlede strafansvar ikke kunne gøres gældende ved sprøjtninger efter denne lovs § 4.

Til nr. 7 og 11

Da de nuværende mark- og vejfredsudvalg ofte har problemer med hensyn til den nødvendige sagkyndighed vedrørende biavl og desuden oftest

behandler for få sager til at kunne lægge en nogenlunde sikker praksis, foreslås det, at vurderings- og kendelsesretten overgår til binævn på amtsplan.

Herved anvendes en i forvejen kendt inddeling, og et antal på 14 binævn (svarende til de 14 amtskommuner) er det størst mulige, hvis den nødvendige rutine skal kunne oparbejdes, når det hidtidige begrænsede antal sager tages i betragtning.

Det er væsentligt, at binævnets medlemmer udpeges decentralt, og at det er sammensat således, at sagkyndighed og balance på forhånd er sikret. Nævnet kan nybesættes hvert andet år, konstituere sig selv og finansieres af de tre parter, der repræsenteres i nævnet.

Skadeanmelderen tænkes at skulle erlægge en symbolsk betaling for anmeldelsen (ca. 100 kr.).

Til nr. 8

Det forekommer lidet rimeligt, at skadelidte skal foretage efterforskningsarbejde på egen hånd. Oven i købet kan der forekomme tilfælde, hvor bestemmelserne tolkes således, at undladelse af efterforskning medfører bortfald af erstatning.

Til nr. 9 og 10

De foreslåede ændringer er konsekvenser af nr. 8.

Til nr. 12

Konsekvens af nr. 7.

Til nr. 13

Opklaringsarbejdet vil blive lettere ved indførelse af den foreslåede sprøjtebog.

I tilknytning hertil forudsættes der administrativt udfærdiget regler, der pålægger jordbrugere og andre brugere af kemiske plantebeskyttelsesmidler at føre en sprøjtebog, der skal indeholde oplysninger om sprøjtemiddel, anvendt koncentration og udbringelsesmåde, afgrøde, areal, sprøjtningsformål, dato og klokkeslæt.

De foreslåede sprøjtebøger kan i øvrigt tjene mange formål: støttemateriale for jordbrugere, konsulent, læge samt landbrugsforskning og statistik.

Til nr. 14, 15, 16 og 17

Konsekvensændringer.

Til nr. 18

Bestemmelsen fastsætter, at frøavlere kan tilkendes erstatning, såfremt en biforgiftning på grund af bekæmpelsesmidler medfører tabt frøudbytte. Dette kan være tilfældet, da det i dag ofte er umuligt at skaffe bier i forsommeren til erstatning for eventuelt forgiftede bier.

Til nr. 19

Den foreslåede bestemmelse tilsigter, at den skadelidte biavler under alle omstændigheder modtager erstatning, uanset om skadevolderen kan findes, og om tilkendt erstatning kan inddrives.

Det offentliges udgift tænkes fuldt ud dækket af en afgift på bekæmpelsesmidler, som senere vil blive foreslået, og hvis provenu i øvrigt skal anvendes til undersøgelser af og oplysning om bekæmpelsesmidlers farlighed samt til forsøg med alternative bekæmpelsesmåder.

Til nr. 20

Ved udmåling af erstatning må der foretages en helhedsvurdering af de forvoldte skader, og de foreslåede tilføjelser søger at præcisere væsentlige forudsætninger herfor. Forslagsstillerne forudsætter desuden en almindelig opregulering af de anvendte normaltakster.

Til nr. 21

Med undtagelse af sprøjtninger efter denne lovs § 4 foreslås det, at en skadevolder ud over erstatning for drab af bier også pålægges en bøde, og tillige, at en sprøjtning over åben blomst med giftmidler, der er farlige for bestøvende insekter, er en så hensynsløs handling mod hele vort miljø, at den ansvarlige bør straffes med bøde.

Til nr. 22

Forslaget er begrundet i manglerne ved den kommercielle sprøjtemiddeloplysning, hele områdets almene betydning og den betydelige uoverskuelighed for den enkelte jordbruger. De amtslige binævn kan tænkes at bistå ministeren.

Det på finansloven optagne beløb tænkes suppleret af et tilsvarende beløb fra den i nr. 20 omtalte afgift på bekæmpelsesmidler.